

האומץ לעצמאות

על עצמאות ישראל והאומץ לעמוד כנגד
אימוץ ערכי התרבות הפוסט מודרנית

מתוך דברי הרב צבי ישראל טאו שליט"א
בצירוף שו"ת על דרכי פעילות והסברה

האומץ לעצמאות

הוצאה מיוחדת לקראת יום העצמאות ה-71 למדינת ישראל

אייר ה'תשע"ט

החוברת יוצאת לעילוי נשמת

ר' יעקב אריה בן שמואל

ר' דב בן יעקב יהושע

מעין הקדמה

ביום העצמאות האחרון לחייו של רבינו, הרצי"ה, תוכן השיחה שלו היה – איך העצמאות הינה נאמנות לעצמיות, איך המדינה צריכה להיות הדרך להופעת עצמיותנו. השיחה הזו היא ממש צוואה של רבינו. רבינו אמר, שאדם שאינו בן חורין, אינו אדם. מי שהוא כלי וחפץ בידי אחרים, מאבד את צורתו. הגלות דיכאה אותנו, גרמה לנו לאבד את צורתנו ואת הטוב שבנו. על כן, עצמאותנו לא יכולה להישאר רק עצמאות פורמלית מדינית, אלא היא חייבת להיות עצמאות מוסרית ורוחנית. עצמאות של נאמנות לעצמנו. "ככל הגויים בית ישראל", זוהי איננה עצמאות אלא סתירה לעצמאות.

כפי שישוד לידתנו והופעתנו בעולם כעם, הייתה מתוך ניגוד גמור לשעבוד ויציאה מעבדות לחרות, כך בתהליך גאולתנו עלינו לקנות עוד ועוד עצמאות, להיות יותר ויותר מה שאנחנו ולא נגררים, משועבדים ומושפעים מתרבויות זרות. "ככל שנחזק את עצמאותנו, נגלה את כוחנו העצמי ואת ערכנו ונרבה את הבנת עצמאותנו – יותר נזכה להצלחה בכל הגוונים ובכל השטחים: בלימוד ובהבנת התורה, בבניין המדינה ובצבא" (שיחות הרצי"ה ליוה"ע, שיחה טו).

אנחנו נמצאים בתחילת דרכנו, כמו תינוק שנולד ועוד לא הוציא מאישיותו כלום לפועל. הוא נעמד על השולחן, הוא מפיל את עצמו על הרצפה, הוא משתולל וגורם נזקים. יש מי שנבהל מכך, יש מי שבוכה ויש מי שמבין שזה תינוק ועוד נכונו לו גדולות.

בתהליך הגאולה שלנו, בו אנו מתקדמים קמעא קמעא, אנו שואפים להגיע למלוא ההופעה של עצמיותנו בכל תוקף ובכל עוז וגבורה. זהו התוכן של יום העצמאות שלנו וזהו התוכן בו אנו צריכים למלא את חייו כל השנה, היחידים והכלל.

[מתוך שיעור של הרב צבי ישראל טאו]

תוכן

האומץ לעצמאות / עמ' 3

שו"ת לפעילים על דרכי

הפעולה ואופני ההסברה / עמ' 19

האומץ לעצמאות

מהחול אל הקודש

”כך היא גאולתן של ישראל, בתחילה קמעא קמעא, כל מה שהיא הולכת, היא רבה והולכת”¹. את דברי חז”ל אלה לימד מרן הרב זצ”ל ביחס לציונות החילונית. הרב הבחין בכך שהתורה לא מקבלת במהלך הציוני את מקומה ואין בתנועה הציונית דיבורים של אמונה. למרות זאת, הוא תמך, כידוע, בתנועה הציונית וראה בה חלק מראשית צמיחת ישועה לעם ישראל. הרב הסביר שזה שייך לשלבי הגאולה המופיעה קמעא קמעא. התהליך מתחיל משאיפה מאוד מעשית – חומרית, מדינית, שבאופן גלוי אין בה שום הזכרה של שם שמים ושל ערכי קודש. אך למרות כל הסיבוכים והקשיים בדרך, מתוך הלאומיות החילונית, תתעורר הנשמה הישראלית ועם ישראל ישוב בתשובה – תשובת הדור, תשובת העם, תשובת הלאומיות החילונית שתגלה את מקורותיה הנסתרים, אלה שהפועלים אותה בתחילת דרכה לא העלו על דעתם. הרב זיהה שזו תקופה של ילדות לאומית², ושהדברים יבשילו ויתבררו, עד שמתוך תחיית החול תצמח ותופיע תחיית הקודש. זו הסיבה שלמרות שהרב ביקר, לפעמים אף בחריפות, תופעות שליליות שהיו בתנועה הציונית ביחס לקדשי ישראל – בכל זאת הוא תמך בתהליך ובמימושו.

לאור האמור לעיל, ראוי לבחון, האם גם את ערכי התרבות החדשים שמציפים אותנו כיום היה מאמץ הרב באותו האופן?

1. ירושלמי, ברכות א', א'.

עתים שונות בתרבות האנושית

בפנקס הדפים ג' (פנקסי הראיה חלק ד' עמ' רלה)² כותב הרב כך:

”הסבר פשוט ל’אל יבוא בכל עת אל הקודש’³ שפירש בזהר⁴ שאין לייחד כל עת אל הקודש”.

הפירושים המובאים בספר הזוהר אינם באים חלילה לחלוק על פשט הפסוקים, וגם אינם באים לחדש דברי הלכה. ספר הזוהר מוסיף לנו עומק בתורה - פנים חדשות של הבנה, חידושים באמונה ומחשבה, עצות והדרכות. גם כאן הוא כלל איננו מפרש את הפסוק כפשוטו של מקרא על פי הקשרו אלא לוקח אותו לכיוון אחר לגמרי. הרב קורא לדברי הזוהר הללו **”הסבר פשוט”**, לא משום שזהו פשוטו של מקרא, כי אם משום שהם מתאימים לפשט של לשון הכתוב כשלעצמה.

הסברו הפשוט של ספר הזוהר לפסוקים הללו הוא, **”שאינן לייחד כל עת אל הקודש”**. את הביטוי 'עת' אנחנו מכירים מכמה מקומות, למשל מספר קהלת, שם בפרק ג מובאות כ"ח 'עתים' שונות: **”לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים. עת ללדת ועת למות עת לטעת ועת לעקור נטוע. עת להרוג ועת לרפוא עת לפרוץ ועת לבנות...”**. ה'עת' היא תקופה היסטורית. ישנן עתים רבות והן משתנות מזמן לזמן, ובכל אחת מהן נושבות רוחות אחרות ורווחות אופנות ורצונות חדשים⁵.

ספר הזוהר נותן, על פי הפסוק השני בפרשת אחרי מות, עצה והוראת דרך מיוחדת הנוגעת לאותן 'עתים' שונות: **”שאינן לייחד כל עת אל הקודש”**, דהיינו שלא כל עת – כל אופנה משתנית - ראויה להסביר, לפרש ולחזק באמצעותה את דברי התורה. לא תמיד ניתן לחפש באותה 'עת' את הנקודה החיובית העמוקה שבה, לא תמיד קיים בה 'ניצוץ' שניתן לקחת אותו ולעבוד איתו את ה'.

2. נדפס גם ב'קבצים מכתבי יד קודש' ב עמ' קג.

3. ויקרא טז ב.

4. חלק א קטז ב; חלק ג נח ב.

5. עיין מצודת דוד שם: **”בעת אחת חפץ בזה ובעת אחרת יחפוץ בחילופו”**.

עת לבקש

עם ישראל צועד בהיסטוריה העולמית שנים רבות. את רוב שנותיו הוא מעביר בגלות תחת שלטונם המדיני והרוחני של עמים אחרים. הוא פוגש תרבויות שונות, תפיסות חיים מסוימות, השקפות עולם וצורות הסתכלות שונות מצורת ההסתכלות שלו על העולם והטבע. בכל אותן שנים חולפות כל מיני 'עתיים' - ישנן רוחות רבות שמנשבות בעולם התרבותי. ישנן 'אופנות' מתחלפות, 'מודות' ו'להיטים' הכובשים בזה אחר זה את לב ההמון. כיוון שעם ישראל נמצא תחת השלטון המדיני של אותן אימפריות, ממילא הוא גם מושפע מתרבותם והגותם.

בתוך כל אותן 'עתיים' - כל אותן אופנות מתחלפות ורוחות של זמן שתופסות את לב ההמון, ישנן תפיסות כאלו שאינן סותרות את דרכה של תורה ואף ניתן לקחת ולהשתמש מהן לעבודת ה'.

דוגמא טובה לכך ניתן למצוא בפועלו הרוחני של הרמב"ם בתקופה ההיסטורית בה הוא חי. בתקופתו רוח הזמן שתפסה את ראשם וליבם של המעיינים וההוגים הייתה רוח הפילוסופיה של אריסטו. במשך תקופה ארוכה זו הייתה מחשבת העל ששלטה בכיפה והובילה את התרבות.

הרמב"ם ראה שישנם אנשים יראי שמים שנבוכים רוחנית מהמפגש התרבותי עם חכמת הפילוסופיה. כדי להציל את אותם נבוכים, כתב הרמב"ם את הספר 'מורה נבוכים' שבו הוא לא שולל לגמרי את הגותו של אריסטו, אלא לוקח את משנתו ומברר אותה כראוי. הרמב"ם בודק את עקרונות שיטתו של אריסטו, מציג אחת לאחת את הנחות היסוד על פיהן הוא אמר את דבריו, ומברר אלו מהדברים מוכרחים על פי השכל הישר ואלו נובעים מהשערות ואינם מוכרחים כלל.

אחרי שהרמב"ם מפרק את אריסטו לגורמים ומנתח את דבריו, הוא מראה כיצד חלק מדברי אריסטו שמוכרחים על פי השכל הישר אינם סותרים את התורה ומתאימים לעקרונותיה; ואיך כל אותם דברים שסותרים את התורה, שייכים לחלק ההשערות והאומדן שעשה אריסטו ואינם תוצאה של מחקר שכלי והוכחות ברורות. המסקנה העולה היא, שהשערותיו ואומדניו של אריסטו אינם בהכרח טובים יותר מהשערותיו ואומדניו של כל אדם אחר ובוודאי שאין בהם כוח לעמוד מול יסודות האמונה שקיבלנו בנבואה מסיני ועל כן אנו יכולים לאחוז באמת ובאמונה שלנו, בדברי התורה שקיבלנו במסורת, גם לנוכח דברי אריסטו.

משום כך, לגבי כל מה ששייך לפרטים מדעיים או פילוסופיים שאינם סותרים

את התורה והדרכתה, הרי שאנו יכולים להודות לאריסטו ולקבל את דבריו. אולם דברים שאינם עולים בקנה אחד עם דברי התורה אין אפשרות ואין צורך לקבל. הרמב"ם, אכן סבר שאריסטו צדק בדברים רבים, אך הוא קיבל אותם לא משום שאריסטו אמרם, אלא משום שהשכל הישר מסכים לכך⁶.

אם כן, עבודתו של הרמב"ם הייתה לקחת את יסודות התפיסה המדעית והרוחנית ששלטה באותה תקופה והיותה שיא הקדמה האנושית לפי רוח אותו זמן, ולזקק אותה על מנת שנוכל לקחת ממנה את כל מה שניתן, כדי לעשות בו שימוש לעבודת ה'. בלשון הזוהר שהביא הרב פעולה זו נקראת **"לייחד"** את ה"עת" הזו – את האופנה הרווחת באותה תקופה – **"אל הקודש"** – לבוא עם אותה 'עת' אל בית המדרש, לקחת ממנה את מה שמתאים ואינו סותר את התורה, ללמוד את התורה, להעמיק בה ולפרש אותה וכל זאת מבלי לפגום בה וברוחה.

חובת ההבחנה – עת להשליך!

כאן אצלנו הרב מלמד שלא כל העתים שוות וישנן עתים שאיתן אי אפשר כלל לבוא אל הקודש.

"הסבר פשוט ל'אל יבוא בכל עת אל הקודש' שפירש בזהר שאין לייחד כל עת אל הקודש, היינו שעיקר ההתגלות שיש בהנהגה" – הנהגת ההיסטוריה, **"שמתראה לנו על ידי חליפות הזמנים"** – השינויים בתפיסות העולם, העתים השונות שהולכות ומתחלפות; **"אי אפשר לומר על כל מה שמתגלה שמנצח באיזה זמן"** – שכולם – כל בעלי המוחות, החוקרים, חוגי האינטליגנציה והמדע – הולכים אחריו, **"שזהו ראייה שכך הוא דרך ה', ושצריך ללכת עמו"**.

ישנם הטוענים שאם בזמן מסוים רווחת אופנה מסוימת – כולם מדברים בסגנון מסוים ומסכימים על תפיסות מסוימות, סימן הוא שה' חפץ בתפיסות אלו וצריך לחפש את הניצוץ האלוקי שיש בהן. אולי יש צורך לבצע פה ושם התאמות

6. היו שסברו שהרמב"ם הושפע מאריסטו ונגרר אחרי דרכו הרוחנית ואף כתבו שמשנתו של הרמב"ם אינה מתאימה לאמונה היהודית וכד'. מרן הרב זצ"ל כתב על כך מאמר מיוחד – 'לאחדותו של הרמב"ם' (מאמרי הראיה עמ' 105), בו הוא מבאר כיצד אמונת ישראל עומדת למעלה מכל אותן תפיסות רוחניות זמניות, והרמב"ם בא והעמיד את יסודות האמונה בכך שהציב גבולות מה ניתן לקחת מדברי אריסטו והשכל מחייבם ומה לא.

מזעריות, אבל עיקרי הדברים הינם שווים לכל נפש ואם הם רוח הזמן ונתפסים כמחקריים ומדעיים, ברור שניתן וצריך לעשות בהם שימוש.

על כך אומר הרב – לא נכון הוא שתמיד אפשר לקחת את ה'עת', את רוח הזמן החדשה, ולצרף אותה אל עבודת ה' ועולמנו הרוחני. לא כל דבר שייך לקטגוריה של "ממנו נקח לעבוד את ה' אלוקינו". "אי אפשר לומר על כל מה שמתגלה, שמנצח באיזה זמן", כלומר על כל 'עת', "שהוא ראייה שכך הוא דרך ה', ושצריך ללכת עמו" תמיד ובכל אופן. כלומר, אין 'חוק' שאומר שכל תפיסה או השקפת עולם, אם נעשה לה את ההתאמות הדרושות, נוכל לצרפה אל עבודת ה' שלנו. "כי אם לפעמים מתגלה הזמן" – רוח הזמן, ה'עת' – "בצורה כזאת שצריך דווקא ללכת כנגדה ולהרחיקה". ישנן תפיסות שכולן פסולות ולא שייך כלל לחבר אותן אל התורה. ישנם דברים שהם פסולים כולם מעיקרם. ישנם זמנים בהם אנו צריכים לבנות את עצמנו, את תרבותנו ודרכי חיינו בניגוד גמור לאותן תפיסות ששולטות ברוח הזמן, נגד כל ה'אופנות' השולטות. "לפעמים מתגלה הזמן בצורה כזאת שצריך דווקא ללכת כנגדה ולהרחיקה. על כן לא יבוא בכל עת, אל הקודש" – לא עם 'כל עת' ניתן לבוא אל הקודש.

לא כל דבר, לא כל תפיסה תרבותית וערכית, באופן עיוור לקחת ולהשתמש בה לעבודת ה'. ישנם דברים שהם במהותם אינם כמו התורה. ישנם דברים שהם תולדה של שיבושים ותוהו ובוהו רוחני.

"כי אם יבחינ תחילה, אם המתגלה בתוך העת הוא באמת דרך ה' צריך להרחיבה ולקשרה בכל דרכי ההוראה והעבודה" – אם רוח הזמן הוא מתאימה לדרך ה', יש צורך להרחיב אותה ולעסוק בהתאמתה אל התורה, ויש צורך לפרש את התורה על פיה. אבל יש לשים לב להדגשת הרב – "יבחינ תחילה!" – כדי להחליט אם יש מקום להשתמש ב'עת' הזאת כדי לבוא אל הקודש, אדם צריך להיות אחד

כזה שיודע להבחין, שיודע לבדוק, לברר ולחקור האם שייך לבוא עם הרוח הזו אל הקודש או לא. לא כל אדם הוא בר הכי. לצורך זה דרוש שיהיה לאדם שכל של תורה ומוח בעל הבחנה חדה ומבט שצופה למרחוק ולא נמשך רק אחרי הברק החיצוני המושך והקוסם של ההווה. דרוש לכך אדם כמו הרמב"ם שידע לטפל כראוי בשיטת אריסטו ולדלות ממנה את הראוי.

כשמגיעה 'עת' חדשה, יש ל"הבחין תחילה, אם המתגלה בתוך העת הוא

באמת דרך ה'”, אז, “צריך להרחיבה ולקשרה בכל דרכי ההוראה והעבודה”; ישנן תקופות מהן צריך לקחת את רוח הזמן, לעשות בה שימוש, “ממנו ניקח לעבוד את ה' אלוקינו”. כמובן שגם אז לא פשוט לקחת כל דבר שמיוצר אצל אומות העולם. גם בתקופות הללו יש לנקות את הרעיונות מפני הסיגים המעורבים בהם. ומכל מקום, כשהסיגים והלכלוכים אינם מהותיים לעצם הרעיונות ניתן לעשות בהם שימוש בעבודת ה'.

“ואם” אחרי שהבחנו תחילה גילינו ש”מה שמתגלה הוא נגד דרך ה' היסודית” – הוא מתנגד באופן יסודי לדרך ה', “צריך להרחיקה” – את אותה רוח, “ולעלות במעלה אחרת” – למצוא רוח אחרת, דגל אחר ועצה אחרת, “ולבוא על ידה אל הקודש”.

זו ידיעה חשובה עבור כולנו - לא כל דבר, לא כל תפיסה תרבותית וערכית, ניתן באופן עיוור לקחת ולהשתמש בה לעבודת ה'. ישנם דברים שהם במהותם אינם כמו התורה. ישנם דברים שהם תולדה של שיבושים ותוהו ובוהו רוחני. ישנן תקופות בהן רוח האדם יכולה להיות מובלת על ידי הדמיון והחומרנות המופרות ולהיכנס לסחרור, עד שבני האדם מקבלים עליהם תפיסות והשקפות חסרות כל בסיס, היגיון וצדק. ישנם גם כאלו שמומחים באחיזה עיניים ויודעים כיצד להטעות ולהוביל אחריהם גם המונים. הם עושים שימוש בטריקים של פסיכולוגיית המונים ובכישרונם הרב מצליחים אפילו לדאוג שלא יהיה מי שיעז לפתוח את פיו כנגד דרכם. יש מי שמנהל ומנווט את התרבות והצלחתו כה רבה, עד שאפילו אנשי מדע שחולקים על תפיסתו לא מעלים על דעתם לומר את אשר על ליבם.

אימוץ עת הציונות

הדברים הללו נכונים לא רק בזמן שעם ישראל כולו היה נתון תחת שלטון אומות ותרבויות אחרות ונטול כל עצמאות מדינית. גם היום טרם יצאנו מהגלות לגמרי. רוב עם ישראל נמצא עדיין מחוץ לארצו וחי תחת שלטונם המדיני והרוחני של עמים אחרים וגם כאן בארצנו הרוח השלטת איננה רוחו המקורית של העם, רוח התורה. משרד החינוך והאקדמיה אינם מייצגים רוח של אמונה וקדושה ואינם נותנים ביטוי לרוח הישראלית המקורית. גם כיום נושבות רוחות תרבותיות שונות במחנה ישראל. גם עליהן חלים דברי הרב: “כי אם יבחינן תחילה”. בכל תקופה נדרשת ההבחנה.

כידוע התנועה הציונית החילונית צמחה על הקרקע של התערורות לאומית אצל

**הרב 'הבחין
תחילה' - בחן
את רוח הזמן
הלאומית היטב,
ורק אז החליט
שראוי ללכת
עימה.**

**חשוב גם לציין,
שלא עם כל דבר
בתנועה הציונית
הרב הסכים.
הוא חזר והדגיש
שחלילה איננו
נכנעים לתרבות
אחרת או מוחקים
משהו מהתורה.**

עמי אירופה. באותה תקופה היסטורית עמים רבים דרשו לעצמם זכות הגדרה לאומית. באוניברסיטאות הגדולות באירופה נסחפו המונים ברוח חזקה מאוד של שאיפה לחרות ועצמאות ומאבק עבור זכותו של כל עם לנהל את עצמו ולא לחיות תחת החסות או בשעבוד למעצמה אחרת. הם תבעו ודרשו, ארגנו הפגנות והתקוממו מול השלטון הקיים. זה התחיל בעמי הבלקן והתפשט לעוד מקומות.

גם היהודים התעוררו. יהודים רבים למדואז באוניברסיטאות השונות והיו במצב של התבוללות בתוך התרבות הכללית. גם הם נלהבו מהרעיון שכל עם זכאי לדרוש לעצמו חרות ולהגדיר את עצמו כפי רוחו ותרבותו, שלא צודק ולא מוסרי שעם אחד ישלוט על עמים אחרים, ידכא את רוחם ויחליט עבורם. כל הרעיונות הללו שייכים לחרות בסיסית אנושית, ולא לחינם תוך זמן קצר הם הפכו להיות 'להיט' ו'מודה' רווחת.

אך למרות שהיהודים בקשו להצטרף לתנועות הלאומיות השונות, הם נתקלו בקשיים. כידוע הגויים לא כל כך מסמפטים יהודים, מה גם שמה שהיה מונח על כף המאזניים היה ההתעוררות הלאומית, כך שהאנטישמיות ושנאת היהודים רק גברו. באוניברסיטאות היה ליהודים מקום, אבל בתוך שורות הלוחמים והמובילים את מאבק התנועות הלאומיות דאז, לא. כיוון שהיהודים מצאו את עצמם דחויים משורות התנועות הלאומיות, עלה הרעיון שבעצם אין טעם שהם יחפשו את המאבקים הלאומיים שלהם הרחק בשדות זרים, אלא עליהם לדרוש לעצמם זכויות לאומיות כמו שאר העמים. גם אנחנו בני אדם, גם לנו יש לאום וגם לנו מגיעה הזכות להגדיר את עצמנו ולקבל גבולות בטוחים המוכרים על ידי שאר העולם.

אותם יהודים שרוחות התנועות הלאומיות בקמפוסים עוררו אותם, היו רחוקים מאוד מתורה ומצוות, הם כבר כמעט ונטמעו בתוך התרבות הכללית ואפילו מעט 'אידישקייט' כמעט ולא היה בהם. מכל מקום, כך הופיעה לראשונה התנועה הציונית החילונית. לאט לאט היא הלכה והתפשטה, ונישאה לא מעט על גל ההתעוררות הלאומית שתפס אז את כל אירופה. לכולם יש לאום, וכך גם לנו. התנועה הציונית הייתה מבוססת בתחילה לאו דווקא על ערכים יהודיים ספציפיים אלא על ערכים כלל אנושיים - ערכים של זכויות הפרט, חרות, הזכות להגדרה עצמית, הזכות לגבולות בטוחים ועוד. אם לכל בני העולם יש

זכויות על בסיס ערכים אלו, גם לנו מגיעות זכויות כאלו. כך התחילה הציונות.

אבל הרב ידע לומר שזהו רק השלב הראשון. אמנם איילת השחר מופיעה תחילה קמעא קמעא, אך בהמשך היא מוסיפה והולכת. הרב הדריך להצטרף אל אותה תנועה, לקרב את אנשיה ולתמוך בהם, כדי שבהמשך נוכל להצמיח שלב נוסף. גאולת ישראל, כך לימדנו הרב, איננה נגמרת בערכים לאומיים חילוניים. יש לנו שורשים ומקורות עמוקים הרבה יותר. יש לנו נשמת עם אלוקית, אדירה ונצחית, ועלינו לטפח אותה ולהוציא אותה אל הפועל, וזו תכלית הלאומיות שלנו.

כמובן שהלאומיות איננה דבר זר לנו. עם ישראל נבחר כעם. על אף שאברהם אבינו היה אדם גדול מאוד, התורה לא ניתנה לו; לאברהם הובטח שכשזרעו יהפוך להיות עם, הוא יזכה לקבל תורה. התורה ניתנה לעם ישראל רק כשהוא יצא ממצרים.

הרב אף לימד שכל ההתעוררות הלאומית של עמי אירופה, זו שלבסוף סחפה אחריה גם את הסטודנטים היהודים לקום ולעשות מעשה, גם היא מעשה ה'. אמנם התעוררות זו התחילה אצל הגויים, אבל גם על מה שקורה לגויים ישנה השגחה אלוקית. הקב"ה הוא בעל הבית על ההיסטוריה ועל העתים השונות, ואם צעירינו הולכים ומתרחקים עד שנראה שתיכף הם מתבוללים ונטמעים לגמרי בתרבות הכללית, אזי גם ההתעוררות הלאומית מיועדת להשבתם לביתם. ובזכות ההתעוררות הזו שהחלה אצל הגויים, נאספו אלינו חזרה המון נפשות שהיו קרובות ללכת לאיבוד.

תנועת ההשכלה, זו שהפילה בקרבנו חללים רבים, שהביאה להתבוללות של יהודים בתוך התרבות הכללית, שהוציאה אלפים מעולם התורה אל האוניברסיטאות, עברה באותן שנים תהליך של 'הלאמה', וכך יהודים רבים שלמדו באוניברסיטאות ניצלו ממחיקת זהותם הלאומית ומאובדן גמור. הם הצטרפו אל הלאומיות החילונית ובזכותה שבו אל עם ישראל, וחלקם אף הושפעו ומושפעים מתנועות דתיות שהופיעו והוסיפו את חלקן.

זו הסיבה שהרב לקח את ה'עת' הזו, את רוח הזמן שהייתה בתקופתו, והלך איתה. הרב ידע שהפועלים בתנועה הזו אינם פועלים לפי ה'לשם ייחודי' הכי עליון, אבל זו התחלה שראוי לחזק. מי שאחד מקרוביו נמצא בסכנה ומטופל על ידי רופא, אינו מתחיל לבדוק בציציותיו של הרופא – האם כל עבודתו היא לשם שמים, האם הוא מניח כל יום תפילין ומכוון בתפילתו וכו'. זה לא הזמן לעסוק בכל אלו, קודם כל יש לעסוק בהצלת הנפש.

דרכו של הרב מבוארת בהרחבה בספר אורות, והדברים ידועים ואין כאן המקום להאריך בהם. לענייננו חשוב להדגיש שכדבריו כאן, הרב 'הבחין תחילה' - בחן את רוח הזמן הלאומית היטב, ורק אז החליט שראוי ללכת עימה. חשוב גם לציין, שלא עם כל דבר בתנועה הציונית הרב הסכים. הוא חזר והדגיש שחלילה איננו נכנעים לתרבות אחרת או מוחקים משהו מהתורה; הרב פעל בעניין זה מתוך אמונה, הוא הכריז כל הזמן על שאיפותיו ולא פסק מלקרוא בשם ה'. הרב הכריז כי תמיכתו בציונות נעשית מתוך ידיעה ברורה שהציונות במהותה, בתוך תוכה, הינה תנועה קדושה, אפילו אם נושאה וממציאה ומובילה לא הגיעו אל ההתודעות הזו. לכן, הרב גם לא קיבל את הרוח הזו כפי שהיא. הוא דרש ממנה דרישה מתמדת להתאים את עצמה לתורה ולאמונה ואף הוא השפיע מרוחו ועמל לחנך ולהביא לתודעה את מה שמסתתר מתחת לפני השטח. בעזרת ה' מכוח עבודתו עוד יבוא מהפך גדול.

רחיית ה'עת' החדשה

היום, עם כל הסיבוכים והקשיים, אנחנו נמצאים בדיקו באותו מעבר. אנחנו נמצאים במצב בו הצורה הלאומית החילונית הולכת ונחלשת, הולכת ומתנוונת, והרעיונות והתרבות מושפעים מהתרבות הכללית, מאמריקה ואירופה הגוססת. אבל כל זה חלק מתהליך שבסופו תופיע תחיית הקודש.

בתוך מצב המעבר הזה ישנה 'עת' שצריך להישמר מרוחה ולהתנגד אליה. זו 'עת' שאי אפשר לבוא עימה אל הקודש, כיוון שהיא בנויה על תרמית ושקר. טעות היא לומר, שכפי שהרב הלך עם רוחה של התנועה הציונית, שהייתה הרוח השלטת באותה תקופה, כך עלינו ללכת עם רוח הזמן שלנו. התנועה הציונית הכריזה שהיא רוצה להשיב את עם ישראל לארץ ישראל, לבנות את הארץ ולשלוט בה - דברים שאינם זרים לנו אלא הם מצוות מהתורה. לעומת זאת, ברוח הזמן הרווחת בימינו יש אובדן ערכים גמור - ערכי המוסר, ערכי המשפחה וערכים בסיסיים של טהרה וניקיון מטומאה וזוהמה.

הניוון התרבותי שאנו עומדים מולו היום, ההליכה אחרי תרבויות זרות שנמצאות בחולי עמוק מאוד של אובדן ערכים אנושיים בסיסיים כמו משפחה וילדים, איננה 'עת' שראוי להביא אל הקודש. בו בזמן שישנם כאלה המבקשים

**יש כאן ניסיון
חסר אחריות
לתכנת מחדש
את החברה
האנושית.
ניסיון זה נעשה
על ידי אנשים
בעלי 'צווארון
לבן', שנמצאים
מאחורי הקלעים,
ואינם מעזים
לעמוד קבל עם
ולהסביר את
מעשיהם.**

לחפש את נקודת הטוב שבכל אותן רוחות נוראיות, אלה המובילים רוחות אלה ממשיכים לדהור קדימה ועוברים משלב לשלב. הם כבר הכשירו סטיות מין, ועכשיו הם עמלים על הכשרת עריות בתוך המשפחה – קשרים בין אמא ובן, אבא ובת או אח ואחות, וגם על משכב בהמה כבר מותר לדבר. קשה מאוד אפילו לשער מה עוד יש להם בקנה, לאן עוד הם מכוונים. **הם מציירים את אובדן כל הערכים האנושיים הבסיסיים כדבר אידיאלי וטוב, את מחיקת ההבדל בין האדם לבהמה כקידמה ופרוגרס.** כמובן שהדרך שלהם תביא את האנושות למצב נחות ממצבן של הבהמות, שאצלן אין תופעות כאלו.

יש כאן ניסיון חסר אחריות לתכנת מחדש את החברה האנושית. ניסיון זה נעשה על ידי אנשים בעלי 'צווארון לבן', שנמצאים מאחורי הקלעים, ואינם מעזים לעמוד קבל עם ולהסביר את מעשיהם. הם עצמם אינם מאמינים במגמות שאותן הם מובילים. כל מעשיהם נעשים מבלי שהם קיבלו לכך מנדט משום גורם, ודאי לא מן העם. האם מישהו בחר בהם!?! הייתכן כדבר הזה במדינה דמוקרטית!?! האם זה הגון לגנוב כך את לב העם!?!

דרכי התעמולה שבהן משתמשים כדי להנחיל את הערכים המעוותים הללו אינן שונות מדרכי התעמולה שהופעלו על ידי משטרים טוטליטריים, שהחזיקו תחתיהם המונים במשך עשרות שנים. ההבדל היחיד הוא שכאן ישנו הרושם שאין שום כפיה והכול נעשה בצורה דמוקרטית. כמובן שלצורך כך נוהגים בתחכום רב. בדרכים של הטעיה ותרמית גורמים להמונים לחשוב שאם נמשיך באותו כיוון הכול יבוא על מקומו בשלום ויווצר עולם חדש, גן עדן עלי אדמות. אולם האמת היא שדרך זו אינה נותנת שום תקווה לעולם, היא כולה תוצאה של דמיון, ריקנות, אובדן דרך וייאוש מצלם אלוקים שבאדם. מי שיקרא קצת על מה שמתרחש באירופה הגוססת ובאמריקה יבין עד לאן הדברים הולכים.

דרכו של מרן הרב זצ"ל

ישנם כאלה שטועים לחשוב, שכפי שהרב התייחס בחיוב לרוחה של הציונות החילונית, כך עלינו להתייחס אל הפוסט מודרנה, להשתתף בה ולאמץ אותה. ישנן טענות שהרב קוק תמך בערכים אוניברסליים, חיבק את כולם ומצא את הטוב בכל תופעה. הטענות הללו אינן נכונות! האם בדברים נוראיים כאלה ניתן למצוא את רצון ה', האם יש מה לחפש בהם את 'נקודת הטוב'?! החילוק וההבדל בין הציונות החילונית, שאותה ראה הרב כתנועה שיסודה בקורש, לבין המצב הנוהג כיום, ברור לכל מי שמתבונן קצת בדברים לאשורם, ואינו מדקלם את כתבי הרב כמו תוכי חסר דעת. בדברים שלמדנו אומר הרב זצ"ל

עצמו – "אל יבוא בכל עת אל הקודש" – ישנם דברים שאין שום מקום לחבר אותם אל הקודש וצריך להכריז על השקר שבהם.

מלבד זאת, כאמור לעיל, הרב זצ"ל היה בעל הבחנה. גם קודם תמיכתו בתנועה הציונית וגם אחר כך בזמן התהלכותו איתה, הרב הקפיד ללחום נגד השלילה שבה. לצערנו, אלו דברים שקצת נדחו לשוליים בתפיסה שלנו ולא מספיק שמים לב אליהם. אך מי שייקח את ספרי הרב לידי ויקרא אותם בדקדוק יגלה שהדברים הללו כתובים גם באיגרות, גם ב'קריאות הגדולות' שבמאמרי הראיה וגם באורות!⁸ היום יותר מתמיד חשוב לשים לכך לב. נכון שנחמד יותר לראות רק את החיוב ואת התמיכה, אבל חשוב לעמוד על הקווים המבדילים שהרב עומד עליהם בתוקף, בעוז, בוודאות ובהחלטיות. צריך גם לא ליפול בטעות לחשוב שכל אדם שלמד כמה שנים בישיבה יכול לפעול כמו מרן הרב זצ"ל ולהעלות ניצוצות מכל תופעה. ה' ישמור ממחשבה כזו, ומי שלוקה בה צריך לעשות על כך תשובה.

טענות שטחיות אלו נובעות מכך שלומדים רק חלקים מכתבי הרב וגם במה שכבר לומדים לא מדקדקים כראוי. כשעושים כך מאבדים לגמרי את ההבחנה ומאבדים לגמרי את הצפון. כל אלו שמלעיזים על ההתנגדות לתופעות ה'תרבותיות' החדשות בהסתמך על דברי הרב, לא הבינו את דברי הרב זצ"ל.

ברור לכל מי שמתבונן קצת בדברים לאשורם, ואינו מדקלם את כתבי הרב כמו תוכי חסר דעת. בדברים שלמדנו אומר הרב זצ"ל עצמו – "אל יבוא בכל עת אל הקודש" – ישנם דברים שאין שום מקום לחבר אותם אל הקודש וצריך להכריז על השקר שבהם.

8. למשל באיגרת קמ"ד: "אם נעזוב את שעת הכושר, והיד הרמה המחומשת בהפקרות ודרכי הגויים, באין זכר לקדושת ישראל באמת, המחפה את חרסיה בסיגים של לאומיות מזויפת בגורגרים של היסטוריה ושל חיבת השפה, המלבישה את החיים צורה ישראלית מבחוץ במקום שהפנים כולו הוא אינו יהודי, העומד להיות נהפך למשחית ולמפלצת, ולסוף ג"כ לשנאת ישראל וארץ ישראל, כאשר כבר נוכחנו ע"פ הניסיון, – היד הטמאה הזאת תתגבר, אז אין די באר גודל האסון."

המערכה על עתיד האנושות

אסור לנו להשתתף בכל החגיגה הזאת. אבוי למי שיפול במלכודת הזו ולא יבין שכל התופעה הזו אינה מייצגת נאמנה את רוח האומה אלא היא מעשה נוכלות של יחידים חסרי אחריות שעורכים ניסוי על התרבות האנושית כולה מבלי שיהיו להם 'קבלות' ובטחונות שלניסוי הזה יהיה סוף טוב. צריך לדחות את זה בשתי ידיים ולהמשיך את דרכנו עם השכל הישר, עם המוסריות, האנושיות, דרך הארץ שקדמה לתורה ועם התורה עצמה. יש לנו ייעודים גדולים הרבה יותר מכל אותן חלומות.

גם בעולם ישנם קולות של יחידים שמנסים להתקומם מול הניוון הרוחני החדש. ישנם שמנסים להרים קול זעקה על מה שהם רואים לנגד עיניהם, אך קולם נבלע ומתבטל לגמרי בתוך הקולות הרמים של כל אלו שכבר רומזו ונלכדו במלכודת התרבותית הזו וכבר הפנימו את הערכים החדשים.

אסור לתת לסחף אחר הפסידו-אידיאולוגיה הזו, הכאילו תרבות וקידמה הזו להטעות אותנו, לשבות אותנו, להרעיל ולטמטם אותנו. יש דברים בהם אדם צריך לעמוד על נפשו. איננו נאבקים כאן רק עבורנו, זו מערכה על עתיד האנושות כולה, שכרגע הולכת ומתדרדרת הרבה במורד. צריך גם לזכור שבישראל הדברים הללו פוגעים עוד יותר ממה שהם פוגעים בכל עם. מכיוון שיש לנו רגישות גבוהה יותר כלפי המוסר, האמונה והקודש הדברים מוזיקים לנו הרבה יותר⁹. כמובן שגם אלו מאתנו שנתפסו לאותה רוח זמן מעוותת נעשו אדוקים בה יותר מאשר כל הגויים שעוסקים בכך. הלהט העברי, כשהוא 'מתנפל' על משהו, הוא הולך עד הסוף בלי שום מעצור.

השמעת דבר ה' ע"י חוצפה ועזות דקדושה

קשה מאוד לעמוד מול הזרם הזה. מוביליו יוצרים 'ניו ספיק' – שיח חדש¹⁰, משמעות חדשה למילים. זו בעצם שפת תעמולה שבאה לקדם דברים שהם לגמרי לא רציונאליים, לא מוסריים ולא אנושיים, דברים שאדם הגון לא היה

9. עיין בדברי המהר"ל נצח ישראל פ"א, בביאור 'דע שור קנהו'; ובפירושו רש"י לדברים לב טז – "יקניאוהו בזרים".

10. מתוך 'ויקיפדיה': שיחדש. באנגלית: Newspeak. היא שפה בדיונית המוצגת בספרו של ג'ורג' אורוול, "1984". המינוח "שיחדש" הפך ביטוי מקובל למעולה של תיאור המציאות במסלף בעזרת מונחים הממסכים את האמת.

מעלה על דעתו, אבל זה היום השיח ורק כך מותר לדבר. מי שלא מדבר בשפה זו, מי שלא משמש כשופר ל'ניו ספיק' זה, אינו ראוי לבוא בקהל. מבזים אותו, דוחים אותו. אומרים שהיום גם בצבא מי שלא חי את הערכים הללו לא יכול להיות קצין. ולא נתפלא אם בקרוב מאוד מי שלא ידבר כך יושלך לבית הסוהר. אבל מי שם אותם לקבוע ערכים חדשים לעם ישראל?! ברוך ה', לנו יש ערכים ממקור האמונה, ממקור התורה וממקור היושר.

כיוון שאנחנו צריכים ללכת היום נגד הזרם, עלינו לשנן לעצמנו את דברי הפתיחה שכותב הרמ"א על ספר שולחן ערוך - "לא יתבייש מפני בני אדם המלעיגים עליו בעבודת ה' יתברך".

כיוון שאנחנו צריכים ללכת היום נגד הזרם, עלינו לשנן לעצמנו את דברי הפתיחה שכותב הרמ"א על ספר שולחן ערוך - "לא יתבייש מפני בני אדם המלעיגים עליו בעבודת ה' יתברך".

כשהרב כותב על תקופת המעבר מתחיית החול לתחיית הקודש, הוא מציין שבתקופה זו ידרשו לנו תלמידי חכמים ואנשי אמונה שמלבד הדעת ויראת השמים, כוח הרצון והמוסר שלהם, הם יזדקקו גם למידה מפותחת ואיתנה של אמיצות לב. בתוך דבריו מזכיר הרב גם עזות. דברים אלו נובעים מכך שכפי שאנו רואים בעינינו, מי שמנסה להחזיק ביראת שמים בתקופה זו, סופג צעקות והטפות מוסר שהוא פוגע באנשים ומעליב אותם, שהוא הולך נגד הקידמה, נגד האינטליגנציה והמוסר. כל ההטפות הללו כולן הן תרמית ואחיות עיניים אחת גדולה, אך כדי להצליח להתמודד עימן חייבים 'חוצפא דקדושא'.

את הביטוי 'חוצפא דקדושא' לא המצאתי אני. הוא כתוב בדברי הרב בדיוק על נקודה זו - על המעבר בין תחיית החול לתחיית הקודש¹¹. אנו צריכים אנשים בעלי עזות דקדושא וחוצפא דקדושא. החוצפה והעזות אינן כדי להיכנס להכפשות ולתגובות חסרות טעם, חלילה לחשוב שאנחנו נגררים אחרי מישהו ואיבדנו את החשבון. החוצפה והעזות נדרשות לנו כדי לעמוד על נפשנו, כדי שנוכל להשמיע את דבר התורה בקול, לומר את האמת ללא משוא פנים, ללא פחד וללא בושה. רק כך נוכל להשיב את עם ישראל לשפיותו.

11. איגרות הראיה ד' עמ' תס: "אם בעקבתא דמשיחא חוצפה יסגי, ואם כן היא מחשבת ד' תמים דעים ברוך הוא בעצתו העמוקה, לפחות תהיה החוצפה דקדושא, לא נופלת בכוחה מהחוצפה הירודה, שאין לה בעולמה משל רוח ישראל באמת כלום, והיא צריכה למגרם גרמי על שולחנם של אומות העולם".

דרוש חינוך לאומץ

לפעמים אנחנו צריכים לנהוג לא כפי שהחברה מצפה מאתנו. ישנן התמודדויות וניסיונות בעולם שקשה מאוד לעמוד בהם. גם אם שלמד בישיבה שנים רבות והוא בנוי מבחינה רוחנית, הוא כבר איננו קל דעת שניתן לערער בקלות את תפיסת עולמו, גם הוא נמצא בסיכון כל עוד חסרים לו אומץ ועוז. זאת משום שישנו לחץ חברתי, לחץ מהסביבה שלא להיות שונה והוא גורם לאדם לחזור בו מכל מה שהוא מאמין בו. היום משתמשים רבות במה שנקרא – 'שיימינג' – הכלמה: מתפלאים איך אדם אינטליגנט מדבר ככה, איך הוא טרם התקדם ועדיין אוחז בערכים פרימיטיביים. כדי שאדם יוכל לעמוד בלחצים אלו, הוא נדרש לגבורה.

על דברי הגמרא העוסקים במיתתו של רבי עקיבא, כותב הרב (עין איה ברכות ב, ט רכז) שצריך לצרף לחינוך התורני את החינוך לאומץ. הרב מחדש שם שבאותו מעמד בו הרומאים התעללו ברבי עקיבא והתעסקו בנטילת נפשו, רבי עקיבא התעלה למדרגה בה הוא לא רק היה מוכן להקריב את חייו, אלא למעלה מזה – הוא עמד בייסורים שאין להם קצבה. הרב מבאר שלסבול סבל מתמשך לא של נטילת נפש ברגע אחד כי אם ייסורים הנמשכים לאורך זמן רב זו מדרגה גבוהה יותר של מסירות נפש. למסור את הגוף, למות על קידוש השם, זה דבר אחד, אולם לחיות בתוך ייסורים נפשיים שאינם נגמרים, זו מדרגה נוספת. כדי לעמוד בייסורים הללו, כותב הרב, לא די בהכרת האמת והכרת אפסות כל שאר הערכים החולפים לעומתה אלא דרושות תכונות נוספות. "לבד אומץ השכל" – נוסף על כך שכדי לעמוד בכך אדם חייב להיות כזה שאינו מתבלבל מכל טענה שמעלים מולו ואינו מתפתה ללכת לכל כיוון שנראה נוצץ וסברות סרק חדשות, – "צריך לזה גם כוח גבורה נפשית ורוח חזק מאוד עשוי לבלי חת", שלא לאבד את הכיוון וההכרה בגלל לחצים.

**מי שיש לו אומץ
וגבורה לעמוד
על נפשו בדברים
הללו, לא רק את
נפשו הציל, אלא
יציל גם את עם
ישראל כולו וישיב
לו את שפיותו.
זו איננה אחריות
רק על עצמנו,
אלא גם על עתיד
ילדינו, על החברה
שלנו, על עמנו
וגם על האנושות
כולה.**

רבי עקיבא ידע שעל כתפיו מונחת אחריות על כל הדורות הבאים. הוא ידע שהוא עומד כנציג של עם ישראל מול ממלכת הרשע של הרומאים. ברור לו שאם הוא, רבי עקיבא, יכרע אל מול הייסורים הללו, זה לא רק עניין פרטי שלו, הפסד של מדרגה רוחנית פרטית; אם רבי עקיבא לא יעמוד בייסורים הללו עם ישראל כולו יפסיד, העולם כולו יפסיד. זו תהיה נסיגה אחורה שתיתן כוח רב

לרשעה שבעולם להשתלט עליו ולמחוק ממנו את כל רוח ישראל¹².

”אם כן”, מלמדנו הרב, **”אחת מחובות החינוך התוריי”** – בחינוך התורני בו מחנכים אדם לדרך ארץ שקדמה לתורה, למוסר, ליושר המידות ולתלמוד תורה, ישנה גם חובה נוספת – **”אחת מחובות החינוך התוריי היא אמיצות הרוח”**, שלא לכרוע גם תחת הלחץ הכי נוראי והסבל הכי קשה בעולם. אותה ‘אמיצות רוח’, צריכה להיות **”מתלווה אל בירור השכל וקדושת המידות”**. אדם יכול להיות בעל שכל ישר הקולע אל השערה וגם בעל מידות אצילות וקדושות, אך עדיין אם תחסר לו תכונת **”אמיצות הרוח”**, כל כישוריו ומעלותיו הרוחניות לא יעמדו לו.

לדוגמה, חייל שצריך לעמוד מול מפקדיו במצבים של לחץ בהם מנסים לכפות עליו, בצורה ישירה או בתחבולות של הכלמה וביוש, לנהוג שלא על פי התורה, לא די לו להיות בעל **”שכל אמיץ ולב טהור”**. כדי לעמוד במצבים הללו וללכת נגד הזרם, אדם צריך להרגיל ולחנך את עצמו להיות גיבור. נוסף על כך שכוחות הנפש שלו יהיו טובים והוא ידע איך ראוי לנהוג, הם צריכים להיות גם חזקים ואיתנים, עשויים מבטון, ברזל ופלדה. עבור זה נדרש חינוך מיוחד – חינוך לאומץ.

זוהי נקודה חשובה מאוד שאיננו מורגלים בה מספיק, איננו מחנכים ומתחנכים אליה. אסור לנו להיות כאלה ‘פוש-אוברים’¹³, אנשים כאלה שאין שום צורך להשקיע מאמץ רב מידי כדי ללחום בהם אלא מספיקה לחיצה קטנה כדי להפיל אותם. יש כאלה שרואים אותנו כך – אנשים נחמדים ונימוסיים שאינם נוטים לעשות בעיות, אנשים אין להם כוח לעמוד בפני השטף של ה‘ערכים החדשים’ והם מתקפלים בפני כל שדרן ברדיו. צריך להשתחרר מזה. לשם כך דרושים לנו אנשים אמיצים.

12. שם: **”אם לא ימצאו בקרב החברה האנושית אנשים אמיצי כוח לב, לעמוד לפני כל צר ואויב שבא להשכיח שם ה’, גם בנוותנם כפרו את כל נפשם וכל סבל צרה ומכאוב, שאפשר לצייר בדמיון היותר אכזרי, אז הלא כבר היה אפשר לרעים ולסכלים שבבני אדם להתגבר ולהשכיח את אור האמת מן העולם, והיה המין האנושי הולך ותועה בדרכים של ערבוביא, שמביאים עליו המוני צרות גופניות ונפשיות, הרבה אלפי שנים יותר”**.

13. Pushover – פתי, טרף קל.

מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך

רבים נגררים אחרי התהליכים הללו כיוון שהם סבורים שוודאי הכול נעשה מתוך סברה ישרה ומגובה בחשיבה מעמיקה ומחקרים מדעיים. רבותיי, אסור ללכת שולל. גם אם האוניברסיטאות מעורבות בכך, גם אם משרד החינוך מממן והמל"ג דוחף, זו אינה עדות לכך שהערכים החדשים הללו מובילים אותנו לגן עדן עלי אדמות. גם אם קולות הדוברים שלהם משוחים בשמן הידענות, אין זה מלמד מאומה. אלו הזיות. אין לקחת משם שום דבר, אפס, כלום. אלו אינם דברים שניתן לחפש בהם נקודות טובות כדי לצרף אותן לעבודת ה' שלנו; אלו דברים שצריך לדחות בשתי ידיים. מי שיש לו אומץ וגבורה לעמוד על נפשו בדברים הללו, לא רק את נפשו הציל, אלא יציל גם את עם ישראל כולו וישיב לו את שפיותו. זו איננה אחריות רק על עצמנו, אלא גם על עתיד ילדינו, על החברה שלנו, על עמנו וגם על האנושות כולה.

בסופו של יום אנחנו נמגר את זה, נלמד את העולם שאפשר לחיות חיים אידיאליים, טהורים וקדושים, מבלי הזדקקות לכל הזוהמה הזאת. נלמד את העולם שניתן לקיים מדינה מפותחת ומתקדמת, גם מבחינה טכנולוגית ומדעית, יחד עם התורה, האמונה והקדושה. בזה אנחנו נהיה מופת לעולם כולו, שיבוא ללמוד איך לחיות חיי עם ישרים, מתוקנים ומוסריים.

שו"ת על דרכי הפעולה ואופני ההסברה

[מתוך מפגשי פעילים עם הרב]

ש: יש טוענים כי הפרסומים שמתפרסמים חריפים מדי. הדברים הינם בוטים מדי, הן מבחינת הביטויים שמופיעים בהם והן מבחינת סגנון הפרסום - הצבעים, התמונות וכו'. כאשר אנו עוסקים בנושא של חיזוק הצביון היהודי של מדינת ישראל, האם לא ראוי להתבטא בצורה פחות חריפה?

התופעה שעימה אנו מתמודדים הינה תופעה חמורה מאוד. יש כאן נסיון לגנוב את לב העם ולשנות את ערכי היסוד שלו ואף את ערכי העולם האנושי כולו, לבצע טרנספורמציה בנפש העם, ברוחו, במושגיו, בערכי חייו, בערכי המוסר והתרבות הבסיסיים ביותר שלו. מבצעים פה נסוי חסר אחריות בחיי עם, כזה שלא נבדק מעולם ותוצאותיו לא נבחנו ולא נידונו בשום מקום - האם עם או חברה יכולים להתקיים גם כאשר פוגעים בערכי חייו הבסיסיים ביותר?!

הדברים הללו פוגעים לא רק באורח החיים הדתי אלא בעצם החיים, ולכן הם נוגעים לעם כולו. הם דומים לפצצה שנזרקה לתוך המון אדם ועומדת להתפוצץ ולכגוע באנשים רבים. מי יטבל בכל אלו שנפגעו מהלך הרוח הזה?!

במסגרת הנסוי הזה מנסים להרוס את חיי המשפחה; מבקשים להעמיד את נטיית המין כעניין נהנתני בלבד שאינו קשור כלל להבאת חיים לעולם; מביאים לעולם ילדים שלעולם לא יכירו מי היה אביהם ומי הייתה אימם; מנסים ליצור לגיטימציה לניאוף ולגילוי עריות בתוך המשפחה; גם משכב בהמה עומד כבר על הפרק; וכבר התחילו להשמע קולות שפרופיליה היא דבר נורמלי. את כל הכיעור הזה מנסים לצייר כגן עדן עלי אדמות, ואת התכנים הללו פועלים להנחיל גם לילדים קטנים בגני הילדים.

הדברים הללו פוגעים לא רק באורח החיים הדתי אלא בעצם החיים, ולכן הם נוגעים לעם כולו. הם דומים לפצצה שנזרקה לתוך המון אדם ועומדת להתפוצץ ולפגוע באנשים רבים. מי יטפל בכל אלו שנפגעו מהלך הרוח הזה?! מה יהיה גורלו של הדור הבא?! בשביל להתמודד עם התופעות האלה יצאנו לקרב. אסור לנו לשכוח זאת.

אני חושב שצריך להציף את הדברים האלה ולהראות את הכיעור והטינופת שבהם כדי להוקיע אותם. נכון, בחברה הגונה לא ראוי לדבר על דברים כאלה. אך כאשר דברים כאלה קיימים בעולם, והם פוגעים בחברה והורסים אותה, אז אין ברירה. כשסכנה מיידית מתרגשת – כשאנשים אינם יודעים את מקומם ומשאית כבדה מתקרבת, אי אפשר להסתפק בהדגשת הדברים הטובים. זה נכון שאדם מתורבת לא חושף איברים מסוימים ולא מדבר על דברים מסוימים בחברה, אבל כשישנה בעיה בריאותית, צריך להראות את המקום המזוהם לרופא, ולפעמים צריך להכניס את הידיים למקומות שבדרך כלל לא מכניסים אליהם את הידיים. אם אדם נמנע מלעשות זאת, אין זה נובע מעדינות ומעין טובה אלא מחוסר אכפתיות מן החיים. החיים יותר חשובים מאסתטיקה!

כשרוצים לגרום להרס וחורבן בחיי המוסר של ישראל, כשרוצים לפגוע באותות שלנו, בצניעות ובטהרה, ודאי שצריך לדבר גם דיבורים שבזמנים רגילים לא נהוג לדבר אותם. צריך לזעזע ולחשוף את הכיעור עם כל השלכותיו ותוצאותיו מבלי להתנצל על כך.

בעבר למדנו את דברי הרב ביחס לחובת הנביא לומר דברים ברורים ואף חריפים¹. הנביא הושע, שהתנבא בתקופה קשה מאוד - בימי חטאי עשרת השבטים וגלותם, משתמש בביטויים ותיאורים מאוד לא נעימים כלפי חטאי ישראל. כמוהו נהגו גם שאר הנביאים. בודאי היו כאלה ששאלו את הנביא למה הוא מדבר בצורה כה חריפה והעירו לו שאין זה מנומס לדבר כך, ואולי עדיף לוותר על חלק מהתיאורים. ובכלל היו ודאי כאלה שאמרו שכך לא ראוי שנביא

1. עין איה ברכות א, ג לד: "הדברים שנותנים חיים לעולם הם נעלים מכל כבוד מוסכם במנהג אנושי. והכתוב דימה דרכי התורה לרפואה 'אני ד' רופאך', 'רפאות תהא לשריך', 'רפאי לישראל ונגלה עון אפרים'. אין ראוי לגלות עון מפני הנימוס והכבוד. אבל הרופא, כל הצריך לו לרפואתו לא יחוש לכבוד ונימוס. ע"כ 'רפאי לישראל, ונגלה עון אפרים', ולא אקפיד רק שיבא הישע לצריכים לרפואה."

ידבר, ושעל הנביא לומר דברים מרוממים.

אלא שכאן לא עוסקים בנימוס. הנביא הושע מלמד אותנו בתוך דבריו על היחס וההבדל בין ערכים שהינם קישוט ותוספת נעימות ונוי לחיים, לבין ערכי התורה והנבואה, שהינם עצם החיים. צורת הדיבור החריפה שלי, אומר הנביא, היא עצמה מלמדת יותר מכל שאנו עוסקים כאן בעצם החיים ולא בתוספת או בקישוט להם. התורה איננה אוסף חוקים נימוסיים שבאים להשרות אווירה נחמדה ולשרת את חברתיות, הנוי והאסתטיקה. חוקי התורה הינם חוקים אבסולוטיים שהנשמה תלויה בהם, וחטאים כנגד התורה מביאים אותנו למצב בו סנחריב מלך אשור עולה עלינו ומביא עלינו חורבן.

חייבים לעורר את העם שיבין מה עומד כאן על כך המאזניים, כדי שהוא יקום ויתקומם נגד המגמה הזו ויצא למרד נגדה. בשביל הצורך הזה, חובה לדבר על הדברים הלא נעימים הללו ולהזכיר אותם בצורה הברורה ביותר.

לכן, כשהנביא צריך לתאר את מהות תפקידו, הוא אומר: "כרופאי ישראל". התורה הינה רפואה, היא נושא של להיות או לחדול. אומנם נכון הוא שלא נעים לדבר על דברים שנעשים בחדר המיטות, אבל כשצריך, כשאנחנו נמצאים על תקן של רופא הבא להציל חולה אנוש, אז אין ברירה. במצבים הללו ישנה חובה לחשוף את הפצעים והזיהומים ולדבר עליהם בגלוי, ב'רחל בתך הקטנה' ממש. במצבים הללו זו טעות לשמור על 'סטריליות' ודיבור נקי. נכון שנימוס ודיבור נקי משרים אווירה נעימה על החיים, אבל החיים עצמם קודמים להם וחשובים מהם. כשרוצים לגרום להרס וחורבן בחיי המוסר של ישראל, כשרוצים לפגוע באותות שלנו, בצניעות ובטהרה, ודאי שצריך לדבר גם דיבורים שבזמנים רגילים לא נהוג לדבר אותם. צריך לזעזע ולחשוף את הכיעור עם כל השלכותיו ותוצאותיו מבלי להתנצל על כך.

במסכת שבת (דף יז, א) מובאת מחלוקת בין הלל לשמאי ביחס לשאלה - 'מפני מה בוצרים בטהרה ואין מוסקים בטהרה'. הרב מאריך לבאר שם שמחלוקת זו איננה רק מחלוקת הלכתית, כי אם מחלוקת בנושאים שנוגעים לתרבות ולחינוך של עם ישראל. חכמינו ז"ל ידעו שזמנו של בית המקדש השני קצוב וכי בקרוב עם ישראל יצא שוב לגלות. על כן הם ראו לנכון להתוות דרך עבור האומה כולה על ידי גזרות, תקנות וסייגים.

הרב מבאר שם את הסברא של שמאי לחלק בין יין לשמן, על ידי החלוקה בין אופיה של ה'שמחה' לאופיו של ה'עונג'. את היין, המסמל את השמחה, ראוי

לייחד אך ורק ל'שמחה של מצוה', אולם את השמן, המסמל את העונג, אין צורך לייחד ולהגביל. אין כאן המקום להאריך בכך, אך ראוי ללמוד את הסוגיה באריכות וברצינות הנדרשת.

בסופה של הסוגיה כתוב כך: **"ואותו היום היה הלל כפוף ויושב לפני שמאי כאחד מן התלמידים"**. מבאר הרב, שבאותו היום הלל, איש החסד והעין הטובה, נאלץ לחרוג ממנהגו. ידוע הסיפור המובא בגמרא (שבת ל ב) על אותם שני אנשים שהתערבו אם יצליחו להוציא את הלל משלוותו ולהביאו לידי כעס ונכשלו כישלון חרוץ. חז"ל מתארים שם כיצד הלל רואה כל העת רק את צד הטוב שבאותו אדם והופך את כל שאלותיו הקנטרניות לשאלות מלאות חשיבות ועומק. זו מידתו של הלל. אולם בסופה של אותה מחלוקת עם שמאי, הלל יושב כפוף לפניו ומשנה את מידתו למידתו הביקורתית של שמאי.

מבאר הרב, שכדי ששמאי יוכיח את נכונות סברתו לפני הלל, הוא ישב וצייר לו לפרטי פרטים את ההשלכות של התרת הרסן בפני השמחה. בזמנים רגילים תלמידי חכמים לא מנבלים את פיהם ועסוקים בתיאורים של השפלות אליה אדם יכול להתדרדר. אולם ישנם מצבים שכדי שניתן יהיה לפסוק בהם את ההלכה המתאימה, אין ברירה ויש חובה לדבר ולתאר ב'רחל בתך הקטנה'. שמאי תיאר לפני הלל עד לאן יכולים להגיע הדברים אילו יורחב מקומה של השמחה. באותה תקופה תרבות יוון כבר שולטת בכיפה, והפילוסופיה של אפלטון והאוטופיה שלו שהנשים תהיינה משותפות לכולם ואף ילד לא יכיר את אביו ריחפו באוויר העולם. את כל זה צריך לקחת בחשבון ולצייר בצורה ברורה ומוחשית בשעה שבאים להורות דרך לאומה.

אלו לא היו הדיבורים אליהם הלל, בעל העין הטובה, היה רגיל. הלל ודאי לא שמח לשמוע מה מתחולל בבתי המרוז ובסמטאות האפלות, אבל לא הייתה ברירה. באותו יום **"היה הכרח מכריח להציג כל אלה בשער משפט"**. שמאי נאלץ לתאר להלל מול מה בדיוק הם עומדים כדי להוכיח לו מדוע הם נדרשים לגדור את השימוש בין רק לזמנים של שמחת מצוה². הלל, מלבד שהיה בעל

2. שם: "שמאי שהכיר יפה גם כן את הצדדים הרעים שיש בנפשות, והורה שלא בכל עת ראוי להתנהג בנחת וענוותנות, כי ישנם קשי עורף כאלה שאם לא ידחו באמת הבניין יתנשאו לקעקע את הבירה כולה, הוא צייר את התוצאות הרעות האפשריות לצאת על פי ההדרכה של התרחבות השמחה באומה, על פי הרחבתה הטבעית באופן שהיא אצל העמים זולתנו, הציג את צדדי המגרעות שנקלטו בעוונותינו גם בישראל ואיך הם צריכים ביותר שמירה מכל קלוקל ופריצת גדר".

עין טובה, היה גם איש אמת, "עד שבהציע" – שמאי – "דברים חדים³ כאלה לפני הלל איש החסד והטוב, הרואה בכל אדם את הצד הטוב והנעלה שבו, לא מצא און להתנגד וכפף את מירתו הנוחה והטובה למען האמת הברורה שבמציאות, והיה כפוף ויושב לפני שמאי כאחד מן התלמידים, לקחת מפיו תורה בידיעת האופנים שיוכל הצד הרע שבנפשות להתעורר ע"י התרחבות החסד לאין גבול..."

חייבים לעורר את העם שיבין מה עומד כאן על כף המאזניים, כדי שהוא יקום ויתקומם נגד המגמה הזו ויצא למרד נגדה. בשביל הצורך הזה, חובה לדבר על הדברים הלא נעימים הללו ולהזכיר אותם בצורה הברורה ביותר. יותר מזה, במקום שרואים שחומרת הדברים עדיין איננה ברורה מספיק, צריך להביא עוד דוגמאות, לצייר באופן שיהיה מספיק חריף. האם אנחנו יכולים לשתוק על דברים כאלה?! על הדברים הללו צריך היה לצאת למרי אזרחי.

ש: טענה נוספת שנשמעת היא שישנה הדגשה יתרה על הרע. שהיה צריך לדבר הרבה יותר על הדברים הטובים הקיימים היום בעם ובמדינה, ואז גם הביקורת שמשמיעים תוכל להשמע.

בכל דור ישנם מטורפים, אבל הם נמצאים בשוליים. השונה בדור הזה, שבגללו עלה הצורך להקים תנועות צבוריות ולפעול בכל הכוח הוא שמטורפים

כאלה מכריעים את הכף ושולטים בדעת הקהל ומנהלים את החיים הציבוריים, וכולם שותקים.

הבעיה העיקרית שעמה אנו צריכים להתמודד היא הרמאות המשותפת. בכל דור ישנם מטורפים, אבל הם נמצאים בשוליים. השונה בדור הזה, שבגללו עלה הצורך להקים תנועות צבוריות ולפעול בכל הכוח הוא שמטורפים כאלה מכריעים את הכף ושולטים בדעת הקהל ומנהלים את החיים הציבוריים, וכולם שותקים. הקמת תנועות ציבוריות נצרכה לא משום שישנם כמה מטורפים, אלא כיוון שהמטורפים האלה מסנוורים את העיניים של החברה כולה ואף אחד לא מעז לדבר כנגדם.

האנשים המובילים את המהלך אינם אידיאולוגים כמו ראשי הציונות החילונית בראשית הדרך, אנשים שהיו מוכנים בלב שלם למסור את נפשם כדי להציל את עם ישראל

3. כך בכתב יד.

ולמצוא לו מקלט בטוח מכל מבקשי רעתו. מדובר בנוכלים, אנשים ריקניים, חסרי אחריות ותרבות אנושית מינימלית. המניע שלהם הוא עצם ההנאה מכך שהם מצליחים מאחורי הקלעים לנהל עם שלם ולשנות את ערכיו ואת סדרי חייו. הם לוקים בגאווה ובפטרנליזם ומתייחסים לכל שאר העם כאילו מדובר בתינוקות שאינם מבינים מאומה, ועל כן יש להם את הזכות להכתיב ולשנות אורח חיים של עם שלם, בלי לקבל לכך כל מנדט או סמכות מאף אחד.

מה שקורה בפועל הוא, שכוחות שאמורים היו להיות שוליים, מצליחים לסנוור את העיניים באמצעות "שיימינג" – הכלמה של כל מי שמדבר לא כפי שהם רואים לנכון ועל ידי טריקים פסיכולוגיים. כולם תפוסים בידם ולא מעזים לפתוח פה. כך קורה שנושאים כל כך מהותיים ועקרוניים שנוגעים לשתות, ליסודות הקיום שלנו, לא נידונים בשום מקום. כאן זה כבר לא חטא של אנשים בודדים אלא חטא הקהל, חטא של העם כולו, שנשאר אדיש גם כאשר לוקחים לו את היסודות העיקריים, כשגונבים את לבו.

אם ניקח את מערכת הבחירות האחרונה בתור דוגמא, כל העיסוק סבב סביב דברים צדדיים ושוליים, התעסקו בלי סוף בשאלות – 'האם אלו יתחברו לאלה?', 'מה הסקרים מנבאים לאלה אם הם יצרפו את אלה?', והנושאים הללו כלל לא עלו על סדר היום. כיצד יתכן שאף אחד אינו מעז להעלות על שולחן הדיונים את מה שקורה במשרד החינוך, לשאול מי נתן רשות לנטוע בליבותיהם הרכים של תינוקות וילדים בגנים את התפיסה ש'ישנם מודלים שונים של משפחה – משפחה עם אבא ואמא, משפחה של שני אבות או שתי אמהות, משפחה של אשה עם שני גברים ומשפחה של איש עם כמה נשים, משפחה כזו ומשפחה אחרת'. אף אחד לא מעז לחקור ולבדוק את המחדל הזה. כל המשחק הפוליטי הוא על דברים צדדיים, ועל הדברים היותר מהותיים אין אפילו דיון.

במובן הזה, כל חברי הכנסת שאינם פועלים לחשוף את שרשי המהלך של גניבת הלבבות ואת העומדים מאחוריו, מועלים בתפקידם. הרי כל שאר הדברים שבהם הם עוסקים הינם דברי הבאי, דברים בטלים לעומת הדברים הללו שהם כל יסודות הקיום. מי שרואה את זה ושותק הוא שותף לפשע.

מבחינה זו אין זה משנה כל כך איזו ממשלה תוקם ומה יהיה הרכבה, שהרי גם המיעוט וגם הרוב כלל לא מדברים על הנושאים שהם יסודות קיומנו, בשעה בה

**כל המשחק
הפוליטי הוא על
דברים צדדיים,
ועל הדברים
היותר מהותיים
אין אפילו דיון.**

**במובן הזה, כל
חברי הכנסת
שאינם פועלים
לחשוף את שרשי
המהלך של
גניבת הלבבות
ואת העומדים
מאחוריו, מועלים
בתפקידם.**

גונבים את לב העם ומנסים לשנות לו את ערכי היסוד דרך הדלת האחורית. בזמן שהם עוסקים בדיונים על הרכב הממשלה יש מי שעסוק בהרס חיי המשפחה, הרס נטיית המין, במתן לגיטימציה לעריות בתוך המשפחה ובכל זה כלל לא עוסקים. כמובן שנושאים אלו נוגעים לא רק לדתיים אלא לעם כולו.

במצב כזה לא נכון לדבר בעיקר על הדברים הטובים. ודאי שיש דברים טובים, אבל מה הם יכולים להועיל כשפוגעים ביסודות החיים, כשמתחת לפני השטח קורים דברים שהם הרס וחורבן החיים?! כאשר ישנו עץ גדול ויפה, בעל ענפים ועלים ופירות מתוקים, אך מתחת לאדמה תולעת מכרסמת את שורשיו, האם אפשר לומר שעדיף להתרכז בטוב ולא לשים לב לרע?! מעבר לכך, למי שיוזם את המהלכים הללו, האורב היושב בתוך הבית, טוב מאד שנדגיש כמה דברים טובים יש, כמה אידיאלים קיימים. זה מסייע לו להרדים את הלבבות ולממש את תוכניתו להנחיל ערכים עקומים והרסניים שסכנתם גדולה יותר מכל הסכנות הביטחוניות שישראל עומדת בפניהם.

ש: הרב זצ"ל אומר שכדי להתמודד עם קלקולים יש למצוא את הגרעין הטוב שבהם ולאמץ אותו, וכן ש'הצדיקים הטהורים אינם קובלים על הרשעה אלא מוסיפים צדק' וכו'. כיצד המאבק שאנו שותפים בו מסתדר עם הדברים הללו?

בתופעות הללו אין שום דבר טוב. אלו ערכים של רשעות ונוכלות. גם אותם אנשים שמובילים את המהלכים הללו אינם מאמינים בהם. לא על הדברים הללו דבר הרב כאשר הוא אמר שיש למצוא את הנקודה הטובה. גם דברי הרב על 'הצדיקים הטהורים' שאינם מגנים את הרע אלא רק מוסיפים טהרה, אינם שייכים כלל למה שמונח כאן לפתחנו, לזמן מלחמה. כשיריים על אדם ארטילריה כבדה הוא לא יכול לפטור את עצמו בהקראת פסקאות מ'ערפילי טוהר' על האויב. במצב כזה הוא חייב להיכנס לקרב ולהשיב מלחמה. אסור לאבד את השכל הישר. כיצד ניתן לדבר ב'צורה חיובית' על תופעות שעושות אותנו חולים, שמרוקנות אותנו מכל ערכי היסוד שלנו?!

עלינו לדעת שעומד מולינו אויב. לא מדובר על איום עתידי, שעדיין לא רלוונטי ויש זמן להתארגן לקראתו, אלא על אויב עכשווי, כזה שפוגע בנו כבר בהווה. הוא לא יירה בעתיד, הוא כבר יורה בהווה. הוא לא עושה זאת באופן ישיר, הוא פועל מאחורי הקלעים ומתחת לפני השטח והוא משתמש בטריקים פסיכולוגיים כדי להנחיל שקר להמונים. אחד הטריקים האלה מתואר

במודל של אוברטון⁴ – הוא מתאר כיצד ניתן לשנות יחס של אנשים כלפי דבר מסוים מן הקצה אל הקצה – מדחיה מוחלטת לקבלה גמורה כאילו זו אמת יסודית ופשוטה. בתהליך של שישה צעדים ניתן להקנות כל 'לוקש' לכל חברה. כדאי לקרוא מאמרים על השיטות הללו, להיות מודע למה שעובר עלינו. אם הדבר היה בידי הייתי מלמד את זה אפילו לילדי הכיתות הנמוכות, כדי שידעו שעובדים עליהם.

לנו נראה שאלו שריפות שפורצות בכל פעם במקום אחר ואין קשר בין אירוע אחד למשנהו, אך מתחת לפני השטח ישנו תכנון מפורט שבו הכול נלקח בחשבון – איזו 'ידיעה' לשחרר, איזה אירוע ליזום, באיזה שלב וכמה, כאשר כל אירוע קטן הינו חלק ממהלך גדול.

הדברים הללו אינם דברים של מה בכך, דברים שהינם חסרי סיכוי להצליח. התרגילים הללו עובדים על אנשים רבים ומעוותים להם את צורת החשיבה. אל תזלזלו בתעמולה הזאת, היא פעלה ופועלת על המוני אנשים. השיטות הפסיכולוגיות הללו לשלוט בהמונים כבר הוכיחו את עצמן בימיהם של משטרי עריצות. פסיכולוגיה של המונים קיימה את המשטר הנאצי במשך שנים עשרה שנה ואת המשטר של סטאלין במשך שבעים שנה, וזה היה עם כל השקר והאכזריות שבהם.

הפלא הגדול הוא שהדברים הללו עובדים גם על עם ישראל שהוא עם חכם ופיקח. יהודים תמיד ידעו להימלט ולא ליפול לתוך מלכודות התעמולה הללו, ועכשיו אנו נופלים בהם בקלות רבה מדי. יש פה צירוף של תעמולה ושטיפת מוח בלתי פוסקת בעד אותם ערכים חדשים, יחד עם תהליכים של התדרדרות לחומרנות יותר מכפי שהכרנו, וכך מעבירים אותנו על דעתנו.

חלקים נרחבים בעם הינם מסונוורים ואינם רואים מה קורה פה ולכן כמעט ואי אפשר לבוא אליהם בטענות – הם ממש אנוסים. אך האם מי שרואה את הדברים לאשורם יכול לשתוק?! אם ה' שם אותנו במקום הזה ונתן לנו עיניים לראות ולהבין את התופעות הללו, אסור לנו להשלים עימם ולשתוק.

4. ג'וזף. פ. אוברטון (1960–2003) – סוציולוג אמריקאי וסגן הנשיא של המרכז לפוליטיקה ציבורית. חקר ותיאר טכנולוגיה של החדרת שינוי בתוך החברה ביחס לעמדות עקרוניות מסורתיות. אוברטון ניסח דרכי פעולה להפיכת ערכים שהיו לגמרי לא מתקבלים על הדעת ומחוץ לסדר היום, לערכים לגיטימיים עד כדי מיסודם בחוק.

ש: האם לא יותר ראוי לעסוק רק בהסברה חינוכית (שיעורים, הרצאות, כתיבת תכנים עמוקים וכדו'), במקום להשקיע הרבה כוחות גם במאבקים וקמפיינים של פרסום המוניים?

אם היה מתקרב אל ביתנו אדם בעל דחף עז להצית שריפות - 'פירומן', כשבירו האחת אבוקה בוערת ובידו השנייה פח דלק, כיצד היינו נוהגים? ודאי שהיינו מסכימים שאין זה הזמן לפתוח איתו בשיחה על ערכו של הבית בישראל, או על ערכה של המשפחה. זו גם לא העת להתחיל להסביר לו שהוא צאצא של אברהם אבינו, ובנשמתו שוכנת מידת החסד והוא כולו טוב גמור...

**כשירים על אדם
ארטילריה כבדה
הוא לא יכול
לפטור את עצמו
בהקראת פסקאות
מ'ערפילי טוהר'
על האויב, במצב
כזה הוא חייב
להיכנס לקרב
ולהשיב מלחמה.
אסור לאבד את
השכל הישר. כיצד
ניתן לדבר ב'צורה
חיובית' על
תופעות שעושות
אותנו חולים,
שמרוקנות אותנו
מכל ערכי היסוד
שלנו?!**

ישנם מצבים בהם נדרשת פעולה דחופה. גם בעולם הרפואה ישנם חולים שבונים עבורם תהליך רפואי ארוך טווח - טיפולים כימותרפיים לא עלינו, זריקות, שיקום וכו'. זה עניין שלפעמים יכול להימשך שנים רבות. אבל ישנם חולים שאם ברגע זה לא תבצע בהם פעולה דחופה, יאבדו את חייהם.

גם כאן אנחנו עסוקים עכשיו ב'פעולה דחופה', פעולת הצלה. כשפירומן מסתובב עם אבוקה מחוץ לביתנו איננו מתמהמהים ומסיימים בנחת לשתות את הקפה. הכול כאן בוער ועלינו לפעול בדחיפות לכבות את השריפה.

גם כאן השאלה העומדת בפנינו היא האם אכפת לנו מהבית הזה או לא. אלו שצריכים חינוך על ערכו של הבית בישראל, על ערכה של המשפחה, על חשיבותה של האמא וחשיבותו של האבא, להם ישנו מקום אחר. יש 'פנים אל פנים', ישנן תנועות קירוב, ישנן ישיבות לבעלי תשובה - כל זה מצוין ואין לאף אחד רצון להפסיק פעילות זאת. אבל אנחנו עסוקים כעת בפעולות דחופות להצלת הבית.

ש: ישנה טענה שגם אם הדברים צודקים, המטרים החריפים פוגעים ומעליבים אנשים שנמצאים בהתמודדות עם קשיים, לדוגמה: אנשים עם נטיות הפוכות או אנשים ששייכים לזרם הרפורמי. איך ראוי להתייחס לטענה זו?

צריך לומר את הדברים כהוייתם ולהעמיד אותם על דיוקם: הנסיון לשלוט על המחשבות, המהלך של שינוי התרבות, הטרינספורמציה של הערכים ושל המושגים היותר בסיסיים, מבלי לבקש רשות ולהתייעץ עם אף אחד, הוא שחיתות. שיתוף הפעולה והשתיקה אל מול המהלכים הללו הם העלבון האמתי – עלבון האומה לדורותיה, עלבון חיי המשפחה הנורמליים, עלבון הבריאות הנפשית, עלבון האנושיות ואפילו עלבון הדמוקרטיה. לצערנו, אפשר להגיד הרבה פעמים על 'שחור' שהוא 'לבן' עד שלבסוף אנשים מאמינים בזה.

אנשים בעלי נטיות הפוכות הם פגועים, וצריך לטפל בהם. איך אפשר לכנות את הקריאה לטפל במחלה הזו בשם 'עלבון'?! הלא מי שמונע מהם טיפול הוא הפוגע בהם, שהרי הוא קובר אותם לנצח במחלתם ובאומללותם! הדבר הזה הוא גילוי עריות, שהתורה מחייבת עליו מיתה. מעבר לכך, הוא מנתק לגמרי את הנטיה המינית מהבאת חיים לעולם וקובר אותה בנהנתנות אנוכית פרטית, בווהמה ולכלוך.

צריך לרעת דבר נוסף: ההצלחה הראשונית של המהלך שנעשה עד כה, ע"י ארגונים כמו ליב"ה, חזון וחותרם, הבעת האמיתות שאינן ניתנות להכחשה, עם הבאת ההוכחות והתמיכות שלהן, גרמה לכך שהדברים יישמעו, אך גם הביאה לכך שישנם אנשים שנבהלו מההצלחתם ועל כן הם מבקשים לפגוע במהלך שהם מובילים. לכן הם מנהלים תעמולה נגדית, גם מהסוג הזול ביותר.

במסגרת אותה תעמולה נגדית הם מנסים לצייר את כל מה שאומרים כפרנויה, מספרים לכולם שהדבר הוא נגד דרכו של מרן הרב זצ"ל, שיש כאן יאוש מכל מהלך הגאולה וכו'. הם מספרים כמה הרב קוק היה נחמד, כאילו הוא היה 'ילד תנובה' שתמיד דיבר טוב על כולם, ואילו התלמידים שלו השתגעו ויצאו מדעתם, איבדו את התבונה וכו'.

כל זה בסך הכול חלק נוסף במאבק, שנועד לכבות את האש שאתם הדלקתם ולהרדים את מי שהצלחתם לעורר. כשאומרים לכם שלא מעונינים שתדברו יותר מכיון שאתם שייכים ל"ארגונים קיצוניים" – יש סיבות לדבר. יש גורמים שעומדים מאחורי ההתנגדות הזו, שמתעוררת דווקא בגלל ההצלחה הגדולה

שלכם. אתם נכנסתם לעולם שיש בו המון כוחות שפועלים וכל מעשה שנעשה בו גורר אחריו תגובות רבות. אסור להתפעל מהתעמולה הזו ולתת לה להפיל את המהלך. צריך להמשיך ללכת קדימה עם האמת ולהגדיל את המעגלים כדי לעורר את הלבבות.

נכון, צריך לעשות את הדברים בתבונה ובחכמה - צריך לבדוק האם יש לדברים סיכוי להשמע ובאיזה דרך כדאי לפעול, אבל מעל לכל צריך להכיר את גודל הסכנה. צריך לדעת שבזמן כזה ובסוגיות כאלו אין מקום לסבלנות ולהתחשבות. צריך להגיד את הדברים בתוקף כפי שהם, כדי שהם יישמעו כראוי.

**שיתוף הפעולה
השתיקה אל
מול המהלכים
הללו הם העלבון
האמתי -
עלבון האומה
לדורותיה, עלבון
חיי המשפחה
הנורמליים,
עלבון הבריאות
הנפשית, עלבון
האנושיות
ואפילו עלבון
הדמוקרטיה.
לצערנו, אפשר
להגיד הרבה
פעמים על 'שחור'
שהוא 'לבן' עד
שלבסוף אנשים
מאמינים בזה.**

אנו צריכים להעביר את המסר לכל העם על כל גווניו, לדבר עם כל הציבורים ועם כל הסקטורים. ישנם מקומות - ישיבות, אולפנות וכו' - בהם קהל היעד הינו עדין ונחמד, שם כדי לפתוח את הלבבות להבין את חומרת המצב, יש צורך וגם אפשרות לתאר את כל הדברים הטובים שיש במדינה. אולם ישנם קהלי יעד שאין להם את הסבלנות להקשיב לדברים ארוכים והם רגילים למסרים הרבה יותר חדים וחריפים. שם אין זמן להרצאות ארוכות. זמן ההקשבה למסר באינטרנט, אם אין התרחשות חדשה, אינו עולה על חמש עשרה שניות, לאחר הזמן הזה אנשים כבר עוברים הלאה ומי יודע לאיזה זבל הם נחשפים שם. אסור לוותר גם על קהלי היעד האלה - צריך למצוא את הדרך להעביר גם להם את המסר באופן חד וחלק - בשלט, במודעה באינטרנט או בסרטון. אין מה להבהל מזה שעם ציבור אחד מדברים באופן מסוים ועם ציבור אחר מדברים באופן אחר - 'זה אומר בכה וזה אומר בכה'.

**ש: יש טענה שכבר איחרנו את המועד, שהלגיטימציה
לכל מיני דברים מכוערים כבר התפשטה ומאוחר מדי
לשנות את זה?**

אני מסכים מאוד עם הטענה הזו. התעוררנו מאוחר מדי! היינו צריכים להתעורר עוד הרבה קודם! לכן אסור לנו להתפעל מן ההתנגדות הגדולה למהלך. אבל לעולם לא מאוחר מדי להציל את

עם ישראל. עם ישראל הוא עם הנצח. הרי בשעתו, בזמן גדעון, שלוש מאות 'מלקקים' הושיעו את כל ישראל. הלוואי שנזכה להיות אלה שדרכם תבוא הישועה. זיק אחד של אמת יכול לדחות את כל ההתנגדות, 'מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך'. אם נסיר את קשר השתיקה, אם נסיר את הפחד של מי שיצחק 'המלך עירום' מה'שיימינג' - ההכלמה, הבריאות של עם ישראל תתפרץ ותנצח.

נכון, יש כאלה שכבר הצליחו לשכנע אותם והם לא מצליחים להבין על מה אנחנו מדברים - מה הבעיה שגבר יחיה עם גבר, אבל לא נכון לומר שהערכים הללו כבר קנו שביתה אצל כל העם. ישנם כאלה, והם רבים מאוד מאוד אפילו בציבור הכללי בארץ, שעדיין אינם שם, וישנם גם כאלה שלאט לאט ניתן להוציא אותם מן התפיסה הזו. את התפיסות הללו מנסים להנחיל היום לציבור המסורתי בכל העיירות מהצפון ועד הדרום, אנשים שהיום עוד מזדעזעים מרעיונות כאלו וזה לגמרי לא סדר החיים שלהם. אותם רוצים להחריב משום שהם עיקר הבעיה - הם יולדים ילדים ומשרתים בצבא וחיים חיים נורמליים.

צריך להראות כמה אומללות גורמים הדברים הללו, איזה פערים יש לאדם שגדל בלי אבא או בלי אמא, עד כמה חסר לו משהו מהותי בחיים, איך יש לו 'בלק אאוט' בכל המושגים. מדובר כאן על פערים שלא ניתן למלא והם יוצרים בנפש צלקות שלא ניתן לרפא. הרי כל פסיכולוג יודע עד כמה חשוב שאדם יגדל במשפחה נורמלית עם אבא ואמא. לצערנו, היום רבים מהם פוחדים לומר את זה. המהלכים ההרסניים שאנו עוסקים בהם פועלים ליצור מצב בו באופן יזום יגדלו כך אלפי ילדים. איך אפשר להסכים לכך ואפילו רק בשתיקה!?

אנו צריכים להיות מלאים וטעונים באמת, בבריאות הנפשית, ואז האמת הזו תפרוץ מתוכנו פנימה. איך יתכן שהחזית מופקרת, שכולם מתבוננים על הנעשה באדישות. אנו צריכים לדעת את האמת למרות שמחביאים אותה וצובעים אותה בכל מיני צבעים אחרים. במובן זה אנו צריכים להיות כאותו ילד בסיפור 'בגדי המלך החדשים', שקם ואמר: 'המלך הוא עירום!'. היום לא די בילד אחד, צריך ילדים רבים שיאמרו את זה.

כמובן שגם אחרי שנאמר את זה, יבואו כל מיני אנשים ויאמרו - מה פתאום, תראו כמה יפים בגדי המלך, ומי שחושב אחרת יש לו בעיה בעיניים או שהוא לא נורמלי. לכן עלינו להתאזר בגבורה.

אם דיברנו מקודם על כך שבתופעות הללו אין שום דבר טוב, אולי יש לתקן ולומר שדבר אחד בהחלט צריך לקחת מהן - העוז והחוצפה. מי שמובילים את המהלכים הללו לא פחדו ללכת נגד הזרם - נגד עם שלם, נגד הדמוקרטיה,

נגד המוסר, נגד הנורמליות והאנושיות. אנחנו צריכים לקחת מהם את האומץ ולפעול בכל הכוח. הרב אומר⁵, שאת החוצפה שמתגברת בדור של עקבתא דמשיחא - 'החוצפא ישגא' - צריך להוציא מידיהם של הרשעים ולהעביר אותה לידיהם של צדיקים ותלמידי חכמים שיביעו את דבר ה', את האמת והאמונה בלי חשש וללא משוא פנים.

אנחנו יכולים לחזק את עצמנו בכך שאנו לא ממציאים פה דבר חדש שעוד לא היה. אנו עומדים על בסיס נצחי של אמת אדירה, יציבה ומבוססת ממקורות קודש עליונים, למעלה מן הזמן, למעלה מכל התמורות והשינויים. לא נבהל מכל ההתנגדות, לא נתפעל מכל האמירות שכבר מאוחר מדי, שפספסנו את הרכבת, נתפלל לה' שיצליח את דרכנו, נלך בשם ה' וה' יהיה בעזרנו.

אם נתחיל לחשוש ולפחד שלא ניתן לנצח את כל הגורמים שעומדים מולנו - משרד החינוך, האקדמיה כולה, המל"ג, התקשורת - באמת לא נצליח לעשות שום דבר. אמנם מקובלים אנו ש"רווח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר", כלומר הוא יבוא בדרכים רחוקות, מפותלות וקשות ביותר, והמחיר יהיה מחיר יקר מאוד.

זיק אחד של אמת יכול לדחות את כל ההתנגדות, מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך. אם נסיר את קשר השתיקה, אם נסיר את הפחד של מי שיצעק 'המלך עירום' מה' שיימינג' - ההכלמה, הבריאות של עם ישראל תתפרץ ותנצח.

אנו נקראים לרגל, נתבעים לפעול בענין הזה ללא פחד וללא מורא, במסירות נפש. ישנם אנשים שמוסרים את גופם למען כלל ישראל, וישנם אנשים שנתבעים למסור את נפשם - את הכבוד שלהם. ישנם כאלה שנדרשים להקריב את היחס החיובי אליהם, למען הצלת כלל ישראל.

אנו צריכים להתמסר לעבודה הזו, וה' יהיה בעזרנו. הגבורה האלקית של הקץ המגולה עומדת בתוכנו. הפעולות שנעשה בריאו ויבהירו את הדברים, מתוך העיסוק תופיע רוח של בריאות וטהרה, של עוז ואומץ וגם של עצות ותחבולות כיצד לנהל את המלחמה הזו שלא תהיה קצרה ולא קלה. מתוך הדברים נמצא את הדרך להתמודד גם עם הסוגיות המסובכות ביותר, עם תפיסות שכבר חלחלו לעומק והתקבעו בתור אמיתות פשוטות שאף אחד לא מעז לערער עליהן. כשהולכים עם רצון ה', ה' משפיע דעת ותבונה, עצה ותחבולה וכל מה שדרוש. כשם שכאשר אדם לומד תורה

5. עיין בשיחה לעיל, הערה 11.

הוא מקבל שכל של תורה – התורה מחכימה אותו, כך מי שפועל למען כלל ישראל, כלל ישראל נותן לו שכל וחכמה וסיעתא דשמיא. "וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה" – אם נעשה נזכה לברכה.

חסידי מסבירים את הפיוט "והוא יחמול עלייך חמלה" – ה' הוריד את החמלה לעולם, אך אנחנו לא תופסים אותה ומוציאים אותה לפועל, וכך החמלה תלויה בין שמים לארץ, ובינתיים ה' חומל עליה. באותה מידה, ה' שלח את הברכה, ברכת הגאולה. ה' וכנסת ישראל – האבא והאמא – שלחו את הנשמה והרוח לעולם, ואנו צריכים לפעול ולעשות כדי להוציא אותן אל הפועל. נתחזק כולנו, נעשה ונצליח. כבר עכשיו פירות הפעילות הינם מעל ומעבר למצופה, והדבר צריך לחזק אותנו להמשיך לפעול ולעשות. אנו באמצע מלחמה ועלינו להמשיך להלחם וה' יהיה בעזרנו.

עריכה והבאה לדפוס : דוד וכטל, יוסי מירון

לתגובות: dudivactel@gmail.com

עיצוב ועימוד: studiotoledano.com